

55-DỌA NHÁT TỖ KHEO^{>2>}

A. DUYÊN KHỞI

Một thời, đức Một thời Đức Phật ở nước Ba-la-lê-tỳ.^{>24} Bấy giờ tôn giả Na-ca-ba-la^{>25} Tỳ-kheo làm thị giả Đức Thế Tôn, cung cấp các thứ cần dùng. Phật bảo Na-ca-ba-la:

- Ông lấy cái áo mưa đem đây. Ta muốn đến chỗ kinh hành để đi kinh hành.

Tôn giả vâng lời, lấy áo mưa đem đến cho Đức Thế Tôn. Đức Thế Tôn mang áo mưa, đến chỗ kinh hành để đi kinh hành.

Bấy giờ, Thích-đề-hoàn-nhân biến hóa làm nhà kinh hành bằng vàng,^{>26} rồi chấp tay đứng trước Đức Thế Tôn thưa:

- Đức Thế Tôn của con đi kinh hành! Đức Thiện Thệ của con đi kinh hành!

Pháp thường của chư Phật, khi kinh hành, người cúng dường đứng đầu con đường kinh hành.

Khi ấy, Tỳ-kheo Na-ca-ba-la đứng nơi đầu đường đi kinh hành, biết phần đầu của đêm đã qua, bạch Đức Thế Tôn:

- Đầu hôm đã qua, thỉnh Thế Tôn vào phòng.

Thế Tôn im lặng. Giữa đêm, cuối đêm đã qua, bình minh đã xuất hiện, các loài chim bắt đầu thức dậy. Khi trời đã sáng tỏ, lại bạch Đức Thế Tôn:

- Đầu đêm, giữa đêm, cuối đêm đã qua, bình minh xuất hiện, các loài chim bắt đầu thức dậy, trời đã sáng tỏ. Cung thỉnh Đức Thế Tôn trở lại phòng.

Bấy giờ, Đức Thế Tôn vẫn im lặng.

>2>. Ngũ phần: Ba-dật-đề 7>; Tăng kỳ: 65; Thập tụng, Căn bản: 66. Pali. Pác. 55.

>24. Ba-la-lê-tỳ 波羅梨毘. Thập tụng: Phật tại Duy-da-li 維耶離, trong núi Ma-câu-la 摩俱羅.

>25. Na-ca-ba-la 那迦波羅. Thập tụng: Tỳ-kheo thị giả bấy giờ là Tượng Thủ 象守 (Nāgapāla?). Cf. Tạng A-hàm 49 (Kinh l>20). Cf. Pali, Udāna 1.7. Pādali.

>26. Kim kinh hành đường 金經行堂. Thập tụng: Hoá thành hang lưu ly 琉璃窟.

Khi ấy, Na-ca-ba-la nghĩ: Nay ta có nên dọa Phật, để khiến cho Đức Phật vào phòng nghỉ hay không? Tức thì, Na-ca-ba-la liền lật ngược chiếc y trùm lên trên đầu, đến chỗ Đức Phật giả làm tiếng phi nhân khùng bố, Sa-môn! Ta là quỷ đây.

Đức Thế Tôn bảo:

- Ta biết, đây là tâm của người ngu, cũng là người ác.

Bấy giờ, Thích Đề-hoàn bạch Phật:

- Trong chúng cũng có hạng người như vậy hay sao?

Đức Phật bảo Thích-đề-hoàn-nhân:

- Người này ở trong đời này sẽ được pháp thanh tịnh.^{>27}

Bấy giờ, Thích-đề-hoàn-nhân nói kệ khen Phật:

Thánh độc hành không phóng dật

Ai khen chê không dao động

Sư tử rống nghe không sợ

Như gió qua cỏ không ngại

Dẫn đạo tất cả các chúng

Quyết định tất cả trời người.

Bấy giờ, Đức Thế Tôn cũng dùng kệ trả lời:

Thiên đế nghĩ ta sợ,

Nên nói lời này chẳng!

Bấy giờ, Thích-đề-hoàn-nhân kính lễ dưới chân Phật, rồi ẩn hình lui đi. Đêm ấy trôi qua, bình minh vừa ló dạng, Đức Thế Tôn tập hợp Tăng Tỳ-kheo, đem nhân duyên này kể lại cho các Tỳ-kheo nghe và nói:

- Na-ca-ba-la này là người si, lại muốn dọa cho Ta sợ!

Đức Thế Tôn dùng vô số phương tiện quở trách Tỳ-kheo Na-ca-ba-la rồi, bảo các Tỳ-kheo:

- Kẻ ngu si này, là nơi trồng nhiều giống hữu lậu, là kẻ phạm giới này ban đầu. Từ nay về sau, Ta vì các Tỳ-kheo kiết giới, gồm mười cú nghĩa, cho đến câu chánh pháp tồn tại lâu dài.

Muốn nói giới nên nói như vậy:

Tỳ-kheo nào, dọa Tỳ-kheo khác, Ba-dật-đề.

B. GIỚI TƯỞNG

Tỳ-kheo: Nghĩa như trên.

Dọa:^{>28} tức là dùng sắc, tiếng, hương, vị, xúc và pháp để dọa người sợ.

>27. Thập tụng: Sau này sẽ lậu tận, đắc quả A-la-hán.

>28. Khủng bố 恐怖. Pali: Bhisāpeyya.

- Thế nào gọi là dùng sắc khủng bố? Hoặc làm thành hình con voi, hình con ngựa, hoặc làm thành hình con quỷ, hình cầm thú. Dùng những hình sắc như vậy để khủng bố người, khiến cho người thấy, dù sợ sệt hay không sợ sệt đều phạm Ba-dật-đề. Dùng những hình sắc như vậy để khủng bố người mà người ấy không thấy, phạm Đột-kiết-la.

- Thế nào gọi là dùng tiếng để khủng bố người? Hoặc dùng tiếng tù và, tiếng trống, tiếng ba-la,^{>29} tiếng voi, tiếng ngựa, tiếng lạc đà kêu rống. Dùng những âm thanh như vậy để khủng bố, khiến cho người kia nghe, dù họ sợ sệt hay không sợ sệt đều phạm Ba-dật-đề. Nếu dùng âm thanh như vậy để khủng bố mà người kia không nghe, phạm Đột-kiết-la.

- Thế nào gọi là dùng hương để khủng bố người? Hoặc dùng hương của rễ cây, hương của cây tát-la,^{>>0} hương của nhựa cây, hương của vỏ cây, hương của bì phu, hương lá, hương bông, hương quả, hoặc là mùi thơm hoặc là mùi thối. Nếu dùng các loại hương này để khủng bố người, người kia ngửi mùi hoặc sợ hoặc không sợ đều phạm Ba-dật-đề. Nếu dùng các loại hương như vậy để khủng bố người, người ấy không ngửi, phạm Đột-kiết-la.

- Thế nào gọi là dùng vị khủng bố người? Nghĩa là dùng vị trao cho người, như vị chua, vị ngọt, vị đắng, vị chát, vị mặn, vị ca-sa. Dùng những vị như vậy để khủng bố người, khiến cho họ nếm vị ấy, dù họ sợ hay không đều phạm Ba-dật-đề. Nếu đem những vị ấy để khủng bố người mà họ không thưởng thức, phạm Đột-kiết-la.

- Thế nào gọi là dùng sự xúc chạm để khủng bố người? Như dùng sức nóng, sức lạnh, sức nhẹ, sức nặng, hoặc mịn, hoặc thô, hoặc trơn, hoặc rít, hoặc mềm, hoặc cứng. Dùng các vật như vậy để chạm xúc, khủng bố người, khiến cho người kia xúc chạm, dù họ sợ hay không đều phạm Ba-dật-đề. Dùng những vật xúc chạm như vậy để khủng bố, mà người không xúc chạm, phạm Đột-kiết-la.

- Thế nào gọi là dùng pháp để khủng bố người? Nói với người trước, - Tôi thấy tướng thầy như vậy; hoặc thấy mộng như vậy, thầy sẽ chết, hoặc mất y bát, hoặc thôi tu. Hòa thượng và A-xà-lê của thầy cũng sẽ chết, hoặc mất y bát, hoặc thôi tu, hoặc cha mẹ thầy lâm bệnh nặng, hoặc qua đời. Dùng những pháp như vậy khủng bố người, khiến họ biết, dù sợ hay không sợ đều phạm Ba-dật-đề. Nếu dùng những pháp như vậy để khủng bố người, mà người ấy không biết, Đột-kiết-la.

>29. Ba-la thanh 波羅聲; chưa rõ tiếng gì.

>>0. Tát-la thọ 薩羅樹; có lẽ Pali: Sāla.

Nếu Tỳ-kheo dùng sắc, thanh, hương, vị, xúc, pháp để khủng bố người, nói rõ ràng, phạm Ba-dật-đề. Nói không rõ ràng, phạm Đột-kiết-la.

Tỳ-kheo-ni, Ba-dật-đề. Thức-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni, Đột-kiết-la. Đó gọi là phạm.

Sự không phạm: Hoặc ngồi chỗ tối, không đèn không lửa; hoặc nơi nhà đại tiểu tiện. Nhìn từ xa bảo là voi là giặc, hoặc ác thú đâm ra sợ sệt, cho đến trong nhà tối chỗ không đèn, không lửa, nơi đại tiểu tiện nghe tiếng người đi; hoặc tiếng động chạm cửa cây cỏ, hoặc tiếng tăng hắng tạo ra sợ sệt; hoặc dùng sắc chỉ cho người, không tạo ra sự sợ sệt; hoặc dùng thanh, hương, vị, xúc trao cho người, không có ý tạo cho họ sợ; hoặc thật có việc như vậy, hoặc thấy tướng như vậy, hoặc thấy trong mộng; hoặc (thầy) sẽ chết, mất y bát thôi tu; hoặc cha mẹ bệnh nặng sẽ chết, liền nói như vậy, - Tôi thấy thầy có các biến tướng như vậy;» hoặc nói đùa, hoặc nói gấp vội, hoặc nói một mình, nói trong mộng, muốn nói việc này lại nói việc khác; tất cả đều không phạm.

Người không phạm: Phạm lần đầu tiên khi chưa chế giới; si cuồng, loạn tâm, thống não, bức bách.